

Évközi 12. vasárnap

Jer 20,10-13

A próféta jutalma

Hallom sokak gyalázkodását: „Rettegés mindenütt! Jelentsétek föl! Följelijük!” Még azok is, akik barátaim voltak, bukásomra lestek: „Hátha valamiképp törbe csalthatnánk, legyőzhetnénk, és bosszút állhatnánk rajta.” De az Úr, mint hős harcos, mellettem áll. Ellenfeleim meginognak, s nem bírnak velem, szégyent vallanak és elbuknak. Örökké tartó, soha el nem múló gyalázatban lesz részük. Te pedig, Seregek Ura, igazságos Bíró, aki a vesék és szívek vizsgálója vagy, engedd, hadd láthassam, miként állsz rajtuk bosszút, mert eléd tártam ügyemet. Énekeljete az Úrnak! Dicsőítsétek az Urat! Mert kiszabadította a szegény lelkét a gonoszok kezéből.

Jeremiás Kr. e. VI–VII század fordulóján élt, a korszak meghatározó gondolkodója volt. Hilkija pap fiaként született Anatótban, Jeruzsálem mellett. Isten két látomásban hívta a prófétaságra (Jer 1,4–10) Jozija király uralkodásának 13. esztendejében (Kr. e. 627). Júda utolsó öt királya, Jozija (Jósia), Joaház (Joahás), Jojakim, Jojachin és Cidkija (Sedekiás) idején működött, és ezzel az egyik leghosszabban működő prófétának számít.

Prófétai tevékenységétől azt remélte, hogy a nép megtér. Reménye azonban hamar kétkedésbe fordult, amikor szavai hatástalanok maradtak. A Templom elleni próféciája miatt örültek tartották, a város vezetői bebörtönözték és meg akarták ölni.

Könyvét Jojakim király uralkodása alatt, Kr. e. 605/604-ben írta meg. Ekkor került kapcsolatba Bárukkal, Nerija fiával, aki írnoka és követője lett. Óvva intette a királyt az Egyiptommal kötött szövetségtől, ám a király elégette a próféta tekercsét. Jeremiás ezután is gyakran került összetűzésbe a királlyal, főként bálványimádása és életvitele miatt. Jojakim halála után fia került a trónra, ám ekkor beteljesedett Jeremiás jóslata, és Babilon serege megszállta az országot (Kr. e. 597).

Cidkija király alatt az elit üldözte Jeremiást (Jer 36–37). Ő sorozatosan összetűzésbe került a papokkal és a hamis prófétákkal (pl. Jer 20,1–6.26–28), akik a közelgő veszély ellenére békét és jólétet hirdettek, hogy megnyerjék maguknak a népet. Igyekezett a megadásra ösztönözni a királyt (Jer 21,1–10), megjövendölte végétét (Jer 34,1–7), ám Cidkija

gyengesége miatt képtelen volt dönteni. Jeremiás többször vállalta az életveszélyt hogy folytatni tudja hivatását.

Végül azonban minden jóslata bekövetkezett. Jeruzsálem lerombolása után II. Nabukodonozor babiloni király kiszabadította és nagylelkűen bánt vele (Jer 39,11–12), hiszen a próféta megjósolta az ő győzelmét. Később a lázadók meggyilkolták Gedalját, Babilon jeruzsálemi helytartóját, ezért sokan Egyiptomba menekültek, és Jeremiást is írnokával Bárukkal együtt magukkal hurcolták. Ott is halt meg (Jer 43,6–7).

A papokkal való összetűzésének oka, hogy Júda vallási vezetői számára elképzelhetetlen, hogy valaki Jahve nevében beszéljen, és Jeruzsálem pusztulását jósolja. Sokáig kérdéses tehát isteni küldetése is, főként hogy ezt nehéz kézzel foghatóan bizonyítani. Testi kínzásokon esett át, börtön, éheztetés, verések, sőt a kiszáradt kútba dobása mellett lelki válságot is átélt. Ezenkívül több alkalommal is közvetlen életveszélybe kerül. E konfliktusok hatására írta meg vallomásait, amelyekben végső elkeseredésében Jahvéhoz fordul elpanaszolva sérelmeit és szenvedéseit.

Az Ószövetség legérdekesebb alakja, akinek élete összefonódik próféciájával és Isten melletti kiállásával. Ezért könyvéből igen sokat idéztek az Újszövetségben is. Ezen túl sok szent és misszionárius olvasta művét a lelki sötétségek idején. Mindenkinek ajánlott írás, a sikertelen vallási misszió kudarcainak vallásos feloldására.